

MEVZUAT BÖLÜMÜ

6552 SAYILI KANUNLA 4857, 4734, 4735, 6331 VE 6356 SAYILI KANUNLARDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

6552 sayılı "İş Kanunu İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması İle Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun" 11.09.2014 tarih ve 29116 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlandı. Bu Kanunla, 4857 sayılı İş Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu ve başka çok sayıda kanun ve kanun hükmünde kararnamede değişiklikler yapılmıştır.

Bu Kanun ile 4857, 4734, 4735, 6331 ve 6356 sayılı Kanunlarda yapılan değişikliklerden bazılarına ilişkin özet bilgiler aşağıdadır.

A) 4857 SAYILI İŞ KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

1-) Kanunun 3. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "altı işgünü" ibareleri "otuz işgünü" olarak değiştirilmiş, aynı fıkranın beşinci cümlesinde yapılan değişikliklerle; müfettiş raporuna yapılan itirazların mahkemece dört ay içinde sonuçlandırılacağı, temyizi halinde yargıtayın altı ay içinde kesin karar vereceği ve ayrıca, kamu idareleri için raporlara yetkili iş mahkemeleri nezdinde itiraz edilmesi ve temyize götürülmesi zorunluluğu getirilmiştir.

2-) 18. maddedeki "altı aylık kıdem" şartının yer altı işlerinde çalışan işçiler bakımından aranmayacağı kararlaştırılmıştır. Yani altı aydan az kıdemi olan (diğer şartların olması kaydıyla) ve yer altında çalışan işçiler iş güvencesinden yararlanabileceklerdir.

3-) 36. maddenin beşinci fıkrasında yapılan değişikliklerle; asıl işverenler, alt işveren işçilerinin ücretlerinin ödenip ödenmediğini işçinin başvurusu veya aylık olarak resen kontrol etmek ve varsa ödenmeyen ücretleri hak edişlerinden keserek işçilerin banka hesaplarına yatırmakla yükümlü tutulmaktadır.

4-) 41. maddesine ilave edilen iki fıkra ile;

- a)** Yer altında maden işlerinde çalışan işçilere zorunlu nedenler ve olağanüstü haller dışında normal fazla çalışma yaptırılmayacağı,
- b)** Yer altında maden işlerinde çalışan işçilere zorunlu nedenler ve olağanüstü hallerde haftalık 36 saati aşan her bir saat fazla çalışma için ücreti % 100 zamlı ödeneceği hükme bağlanmıştır. (Bu hüküm 1.1.2015 tarihinden itibaren uygulanacaktır.)

5-) 53. maddenin dördüncü fıkrasına yapılan ilave ile; yer altı işlerinde çalışan işçilerin yıllık izinleri 4'er gün arttırılarak uygulanacağı düzenlemiştir. (Yer altı işlerinde çalışan işçilerin kıdemi 5 yıla kadar olanlara (5 yıl dahil) 18 gün, 5 yıldan fazla 15 yıldan az olanlara 24 gün, 15 yıl (dâhil) ve fazla kıdemi olanlara 30 gün yıllık ücretli izin verilecektir.

6-) 56. maddeye ilave edilen fıkra ile; Alt işvereni değiştirdiği halde aynı işyerinde çalışmaya devam eden işçilerin yıllık izin süreleri aynı işyerinde çalıştıkları süreler dikkate alınarak hesaplanacağı, alt işveren işçilerinin yıllık izinlerini kullanıp kullanmadıklarını kontrol etmek ve ilgili yıl içinde kullanmalarını sağlamak asıl işverenin sorumluluğuna verilmiş olup, ayrıca, alt işverence tutulan izin belgesinden bir nüshasının asıl işverene verilmesi zorunlu tutulmuştur.

7-) 63. maddenin birinci fıkrasına ilave edilen bir cümle ile; yer altı maden işlerinde çalışan işçilerin yer altındaki çalışma süresinin haftada en çok 36 saat ve günde 6 saatten fazla olamayacağı hükme bağlanmıştır. (Bu hüküm 1.1.2015 tarihinden itibaren uygulanacaktır.)

8-) Kanunun 112. maddesine yapılan ilave fıkralarla;

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işverenler tarafından çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatları;

- a)** Alt işverenin değişip değişmediğine bakılmaksızın aralıksız olarak aynı kamu kurumunda çalışan işçilerin kıdem tazminatına esas hizmet süreleri, bu kuruma ait işyerlerinde geçen toplam çalışma süreleri esas alınarak tespit edilir. Bunlardan son alt işverenleri ile yapılan iş sözleşmelerinin kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde sona ermesi halinde kıdem tazminatları ilgili kamu kurumu veya kuruluşları tarafından,

- b) Aynı alt işveren tarafından ve aynı iş sözleşmesi ile farklı kamu kuruluşlarında çalıştırılmış olan işçilerden iş sözleşmeleri kıdem tazminatını hak edecek şekilde sona ermiş olanlara, 4734 sayılı kanunun 62. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında farklı kamu kuruluşlarında geçen hizmet sürelerinin toplamı esas alınarak çalıştırıldığı son kamu kurum veya kuruluşu tarafından;

İşçinin banka hesabına yatırılması suretiyle ödeneceği,

- c) Alt işveren ile yapmış olduğu iş sözleşmesi sona ermediği gibi, 4734 sayılı Kanun kapsamında bulunan idareler dışında ki bir işyerinde çalışmaya devam eden ve bu şekilde çalıştırılırken iş sözleşmesi kıdem tazminatını hak edecek şekilde sona eren işçiye kıdem tazminatı, işçinin yazılı talebine istinaden söz konusu kamu kurumuna ait işyerlerinde geçen hizmet sürelerine ilişkin kısmı için, kamu kurumuna ait son çalıştığı işyerindeki ücretinin yıllar itibariyle asgari ücretteki artış oranında arttırılarak son kamu kurumu tarafından işçinin banka hesabına yatırılacağı, bu şekilde hesaplanan kıdem tazminatı, iş sözleşmesinin sone erdiği tarihteki ücreti üzerinden ve aynı süreler için hesaplanacak kıdem tazminatı tutarından düşük ise aradaki farkının alt işverenden talep edileceği,
- d) Farklı kamu kurumunda geçen hizmetler nedeniyle son kamu kuruluşunca ödenen kıdem tazminatları, diğer kamu kuruluşlarında geçen hizmet sürelerine ilişkin kısmını ilgili kamu kuruluşundan tahsil edebileceği, ancak merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri arasında bu tahsil işleminin yapılmayacağı, kıdem tazminatının, 4734 sayılı Kanununa Ek-8 nci maddesi birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki işyerlerinde kıdem tazminatı ile ilgili açılacak bütçe tertibinden, (b) bendi kapsamındaki işyerlerinde ise hizmet alımı gider kaleminden, ödeneğin yetip yetmediğine bakılmaksızın ödeneceği kararlaştırılmıştır.

Ayrıca, alt işverenlerin yanında çalışan işçilerin kamu kurumunda geçen hizmet süresinin hesabı, alt işveren ve işçilerinden istenecek belge ve ödeme süresi ile ilgili diğer usul ve esasların Maliye Bakanlığı ve Kamu İhale Kurumunun görüşleri alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır.

B) 4734 SAYILI KANUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER;**1-) Kanunun 62. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yapılan değişiklikle;**

İdarelerce, personelin yeterli nitelikte veya sayıda olmaması halinde yardımcı hizmetler için ihaleye çıkılabileceği, bu kapsamda ihaleye çıkılabilecek yardımcı işlere ilişkin hizmet türlerini, idarenin mevzuatı, yerleşik yargı kararları ve 4857 sayılı Kanunun 2. maddesinin yedinci fıkrasını dikkate alınmak suretiyle idareler itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte belirlemeye işçi, işveren, kamu görevlileri konfederasyonları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Personel Başkanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu, ayrıca, idarelerin mevzuatı ve 4857 sayılı Kanunun 2. maddesinin yedinci fıkrasının esas alınması suretiyle idareye ait bir işyerinde yürütülen asıl işin bir bölümünde idarenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde hizmet alımı ihalesine çıkılabileceği hükme bağlanmıştır.

2-) Kanuna ilave edilen ek bir madde ile;

Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımları için ihaleye çıkılmadan önce, 5018 sayılı Kanunun ek (I), (II) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan idareler ile bunlara bağlı döner sermayeli kurumların Maliye Bakanlığından, 233 sayılı KHK kapsamındaki Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının Hazine Müsteşarlığından, 4046 sayılı Kanun çerçevesinde özelleştirme programında bulunan ve sermayesinin %50 sinden fazlası kamuya ait işletmeciler kuruluşların ise Özelleştirme İdaresi Başkanlığından uygun görüş alma zorunluluğu getirilmiştir.

Ayrıca, hizmet alımı kapsamında çalıştırılan personelin sözleşme konusu iş dışında başka bir işte çalıştırılmayacağı, hizmet alımı ihalesine çıkılmaması gerektiği halde ihaleye çıkılması, uygun görüş alınmadan ihaleye çıkılması, bu personelin sözleşme konusu dışındaki işlerde çalıştırılması, 4857 sayılı Kanunun 2. maddesinin yedinci fıkrası hükümlerine aykırı işlem ve eylemler yapılması nedeniyle idare aleyhine oluşacak zararlar, buna neden olanlara rücu edilerek tahsil edileceği, ayrıca bu kişilere disiplin hükümleri saklı kalmak üzere aylık ve diğer her türlü ödemeler dâhil bir aylık net ödemelerin beş katı tutarında idari para cezasının uygulanması kararlaştırılmıştır.

4857 sayılı Kanunun 3. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen itiraz veya diğer kanun yollarına başvurmayan kişilere ise bir aylık net ödemelerinin iki katı tutarında idari para cezasının verileceği hükme bağlanmıştır.

Yine bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca bir yönetmelik düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

3-) Kanuna eklenen bir geçici madde ile; işyerinin aynı mahalde olup olmadığına bakılmaksızın, mahalli idarelerin yada bağlı kuruluşunun kendi birimleri arasında veya bir mahalli idare ile bağlı kuruluşu arasında veya aynı mahalli idarenin farklı bağlı kuruluşları arasında olmak üzere, mahalli idarelerde veya bağlı kuruluşlarında çalışan işçilerin ilgili mahalli idarenin en üst amirinin onayı ile bu maddenin yayımı tarihinden itibaren 120 gün içinde kadroları veya geçici iş pozisyonlarıyla birlikte aynı veya benzeri iş veya işyeri değişikliğine tabi tutulabileceği, bu fıkra uyarınca aynı veya benzeri iş veya işyeri değişikliğine tabi tutulan işçilerin ücret ve diğer mali ve sosyal hakları ile kıdem tazminatı ve kıdeme bağlı diğer hususlarda 6360 sayılı kanununun geçici 1. maddesinin durumlarına uygun hükümlerinin aynı şekilde uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

C) 4735 SAYILI KAMU İHALE SÖZLEŞMELERİ KANUNUNA YAPILAN İLAVE;

Kanunun 8. maddesine ilave edilen bir fıkra ile; 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca ihale edilen işlerde, 4857 sayılı Kanunun 2. maddesinde tanımlanan asıl işveren-alt işveren ilişkisi çerçevesinde alt işveren tarafından münhasıran bu kanun kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşuna ait işyerlerinde çalıştırılan işçileri kapsayacak toplu iş sözleşmeleri, alt işverenin yetkilendirmesi kaydıyla merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin üyesi bulunduğu Kamu İşveren Sendikalarından birisi tarafından 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu hükümlerine göre yürütüleceği ve sonuçlandırılacağı, toplu iş sözleşmesinin Kamu İşveren Sendikası tarafından sonuçlandırılması halinde belirlenen ücret ve sosyal haklardan kaynaklanan bedel artışı kadar idarece fiyat farkının ödeneceği, Kamu İşveren Sendikası tarafından yürütülmeyen ve sonuçlandırılmayan Toplu İş Sözleşmeleri için fiyat farkının ödenmeyeceği ve bu nedenle 4857 sayılı Kanunun 2. maddesinin yedinci fıkrası esas alınarak asıl işveren sıfatıyla ücret farkına hükmedilemeyeceği ve asıl işveren sıfatıyla sorumluluk yüklenemeyeceği düzenlenmiş olup, ayrıca, bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Maliye Bakanlığınca belirleneceği hükme bağlanmıştır.

D) 6331 SAYILI İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER;

1-) Kanunun 2. maddesinin 2. fıkrasına (e) bendi olarak ilave edilen "Deniz Yolu Taşımacılığı yapan araçların uluslararası seyrüsefer halleri" ifadesiyle bu kapsamdaki araçlarda İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun hükümleri uygulanmayacaktır.

2-) Kanunun 6. maddesinin 1. fıkrasına yapılan ilave ile; 10 ve daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli sınıfında yer alan işyerlerinde diğer sağlık personelin görevlendirileceğini, ayrıca 10 dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyeri işverenleri veya işveren vekilleri Bakanlıkça verilen eğitimleri almak (işe giriş ve periyodik muayeneler hariç) şartıyla iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütebileceklerini, yine, öğrenci statüsünde olan çırak ve stajyerlerin çalışan sayısının toplamına dahil edilmeyeceği hükme bağlanmıştır.

3-) Kanunun 15. maddesinin 2. fıkrasında geçen “işyerlerinde” ifadesi “işlerde” olarak değiştirilmiş ve 3. fıkranın birinci cümlesinde yapılan değişikliklerle, sağlık raporunun işyeri hekiminden alınacağı, 10 dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli işyerleri için kamu hizmet sunucuları veya aile hekimlerinden alınabileceği kararlaştırılmıştır.

E) 6356 SAYILI SENDİKALAR VE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER;

Kanunun 41. maddesinin 1. ve 5. fıkrası ile 43. maddesinin 2. ve 4. fıkrasında yer alan %3 ibareleri %1 olarak değiştirilmiştir. İşkolu barajı %1 olarak belirlenmiş ancak kanuna ilave edilen bir ek madde ile; Ekonomik ve Sosyal Konseye üye, Konfederasyonlara üye olmayan işçi sendikaları için bu oranın %3 olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.